

Rešitev Robinzona.

Trgovci angleškega mesta Bristol so oborožili leta 1708 dve ladji, ki bi naj preganjali morske roparje. Ladji sta se imenovali »Duke« in »Dutches«. Tedaj sta si bili Anglija ter Francija v španski nasledstveni vojni sovražni. Ladji sta bili odposlani proti Francozom in Špancem.

Vrhovno poveljstvo je bilo v rokah kapitana Woodes Rogersa, ki se je vozil na ladji »Duke«. Bil je strog in podjeten poveljnik, ki je znal zatreti marsikateri upor med pomorščaki.

Štefan Courtney je bil kapitan ladje »Dutches«. Bil je plemeniti bristolski meščan, ki je plačal precejšnjo svoto za opremo ladij iz lastnega žepa.

Tretji gospodar plovbenega podjetja je bil zdravnik Tomaž Dover, ki je znan kot izumitelj doverskega smodnika.

Krmar na vožnji je bil Viljem Dampiers, kateremu so bile znane vse najbolj oddaljene pokrajine. Leta in leta je vodil lastno ladjo po vseh najbolj nevarnih morjih, katera je raziskoval. Leta 1708 je obubožal in je moral vstopiti v službo kot krmar na ladjah bristolskih trgovcev.

Omenjeni ladji sta obkrožili v sredini decembra južnoameriški rt Hoorn in zavozili v Tihi Ocean. Par tednov za tem so vzeli na krov Aleksandra Selkirk, ki je bil prapodoba Robinzona, ki je znan po celem kulturnem svetu. Obe ladji sta dosegli otok Juan Fernandez, kjer sta hoteli pristati, da bi se preskrbeli s svežo pitno vodo ter drugimi potrebščinami. Ko so se pripravljali zvečer na pristanek, so zagledali na otoku ogenj. Ker so vedeli, da otok ni obljuden, so mislili, da prihaja svetloba iz francoskih ladij, ki morajo biti zasidrane ob obali otoka. Počakali so do jutra. Ko niso zapazili pri solnčni svetlobi nobene ladje, se je odpravil zdravnik Dover v čolnu proti otoku. Zvečer se je vrnil nazaj na ladjo s človekom, ki je bil oblečen v kozjo kožo in zgledal silno divje. Bival je na samotnem otoku 4 leta in 4 mesece. Odložil ga je na otok kapitan Stradling z ladje »Cinque Ports«. Bil je krmilar omenjene ladje, po rodu Šot in se je pisal Aleksander Selkirk. Nekoč se je sprl s kapitanom in za kazen ga je ta pustil vrepeljati na samotni otok. Ko je po več nego 4 letih zapazil ti 2 ladji, je užgal ogenj, da bi opozoril na-se, kar se mu je tudi posrečilo.

Po rešitvi je Selkirk pripovedoval, da so ga prepeljali za kazen na otok v lastni obleki. Dal so mu še: postelj, mušketo (puško), nekaj smodnika ter krogel, tobaka, sekiro, nož, kotel, sv. pismo, nekaj drugih potrebščin in njegove krmilarske instrumente ter knjige. Dolgi čas si je preganjal, kakor je pač mogel v popolni samoti. Prvih 8 mesecev je veliko trpel radi zavesti osamljenosti. Skraja ni jedel nič, dokler ga ni prisilil glad in ker ni imel ne soli in ne kruha. Tudi v postelj se ni ulegel, dokler se ni mogel več po koncu držati. Takozvani piemento les mu je služil za ogenj ter luč.

Gibanje v prosti naravi ga je izurilo

Lepši zobje
SARGOV

KALODONT

267

v izredno naglem tekanju po gozdih in skalah. Tekel je s tako naglico, da je dohitel divjo kozo. Zdravnik Dover beleži, da so dali samotarju pri srečanju psa s tekači, da bi mu pomagali pri lovu na kozo; a je pustil daleč za seboj psa in druge ljudi in se ni poprej utrudil, dokler se ni vrnil z ujeto kozo preko rame.

Naglica pri lovu na divje kozo bi ga bila stala nekoč skoraj življenje. Pri begu za živaljo ni videl prepada, v katerega je skočila koza in je padel tudi on za njo. Vsled globokega padca se je onesvestil in se prebudil na mrtvi kozi še le po preteku 24 ur. Komaj in komaj se je izlekel iz prepada in prišepal v svojo kočuro, ki je bila oddaljena od kraja nesreče poldrugi kilometer. Deset dni je moral ostati v koči.

Ko se je otrešel zavesti osamljenosti, mu je bilo v zabavo, da je urezoval svoje ime v skorjo dreves in ravno tako tudi datum od časa, ko je bil izstavljen. Velika nadloga so bile zanj skrajšanje mačke ter podgane, katerih je bilo vse polno na otoku. Mačke in podgane so se razmnožile od živali, katere so pustile tamkaj ladje, ki so se preskrbovale na otoku s pitno vodo. Podgane so mu glodale obleko in nohte, ko je

spal. Ta nadloga ga je prisilila, da je začel hraniti mačke s kozjim mesom. Radi tega je postalo na stotine mačk čisto krotkih. Mačke so ga spremljale povsod in preganjale podgane. Ukrotiti je nekaj mladih koz in za zabavo je plesal ter pel s kozami ter mačkami, da je popolnoma pregnal bridkost osamljenosti in živalaril zadovoljno.

Ko mu je razpadla obleka, si je izgotovil sukno in čepico iz kozjih kož, katere je sešil z jermeni iz kož. Za šivanke je imel žrebelj. Ko se je njegov nož obrabil, si je napravil drugega iz podkove, katero je zbil v nož s kamni in ga obrusil.

Zdravnik Dover opisuje, da je samotar pri srečanju z njimi tolikanj pozabil človeško govorico, da so razumeli njegove besede z največjo težavo. Ponudili so mu požirek žganja, pa se ga ni dotaknil, ker je pil na otoku le vodo. Precej časa je preteklo, predno se je zopet navadil na uživanje tedaj običajnih jedil.

Taki so resnični doživljaji Aleksandra Selkirka, ki so bili pozneje zabeleženi v znani knjigi o Robinzonu, ki je še danes ena najbolj priljubljenih in največ čitanih na svetu.

GOSPODARSTVO

Gospodarska obvestila.

»Flugs« kose s kosirjem I. VIDEMSEK, MARIBOR, Koroščeva cesta 38. 110

Sv. Marjeta ob Pesnici. Banska uprava v Ljubljani je odredila pri nas petdnevni kmetijski tečaj, ki je v vsakem oziru donesel nepričakovano lepe uspehe. Tečaj je dne 24. februarja otvoril v šoli sreski načelnik g. dr. Ipavc, ki je že prvi dan ugotovil silno lepo udeležbo, namreč blizu 120 udeležencev. Pri otvoritvi se je spomnil tudi našega millega vladarja, kateremu so navzoči med šumnim ploskanjem vzklíkili trikratni »živjote!« Zahvalil se je tudi domačemu gospodu župniku, gospodu šolskemu upravitelju in vsem gospodom županom in odbornikom naših štirih občin za vse tečajne priprave. V dneh tečaja smo slišali predavanja iz vseh gospodarskih panog in sicer je predaval o sadjarstvu, travništvu in poljedelstvu gospod inž. Ferlic, o vinoreji gospod referent Kuret, o gospodarskem pravu okrajni sodnik sodnik dr. ... o živinoreji gospod insp. Zupane, o živinozdravstvu sreski živinozdravnik g. ...

kmetijskem knjigovodstvu in o potrebi gojitve dobrega sosedovanja med kmeti šolski upravitelj gospod Vauda in o gozdarstvu gosp. inž. Ružič. Število poslušalcev je bilo okrog sto, drugi in zadnji dan celo dvesto. Posebno krasen pa je bil zaključek tečaja. Šolski razred je bil z zelenjem, z državno-barvnimi zastavicami in patrijotičnimi napisi okrašen. Zaključne besede je govoril sreski načelnik gospod dr. Ipavc, ki je v vznesenih besedah izrazil svoje prijetno presenečenje nad tem nenavadno dobro uspešnim prvim kmetijskim tečajem te vrste v mariborskem srezu.

Laški okraj. V Laškem smo imeli do sedaj zelo močno kmetijsko podružnico. Lansko leto pa so se nekateri vpisali pri podružnici v Jurklostru, tako da so imeli od svojega doma do sedeža podružnice v Jurklostru 15 do 20 km daleč, čeprav so imeli pred nosom sedež podružnice v Laškem. To so storili večinoma iz strankarsko-političnih razlogov. Ker pa za take reči menda sedaj pri Kmetijski družbi ne bo razumevanja, hočejo ravno isti ustanoviti novo podružnico za občino Sv. Krištof s sedežem v Laškem, akoravno ima tudi stara že obstoječa podružnica svoj sedež v Laškem in je večina odbora že iz Sv. Krištofa. V staro že obstoječo podružnico so vstopili najuglednejši kmetijski gospodarji iz občine Sv. Krištof, pa tudi mnogo tistih, ki so pristopili k novi se anujoči podružnici, izjavljajo, da ostanejo